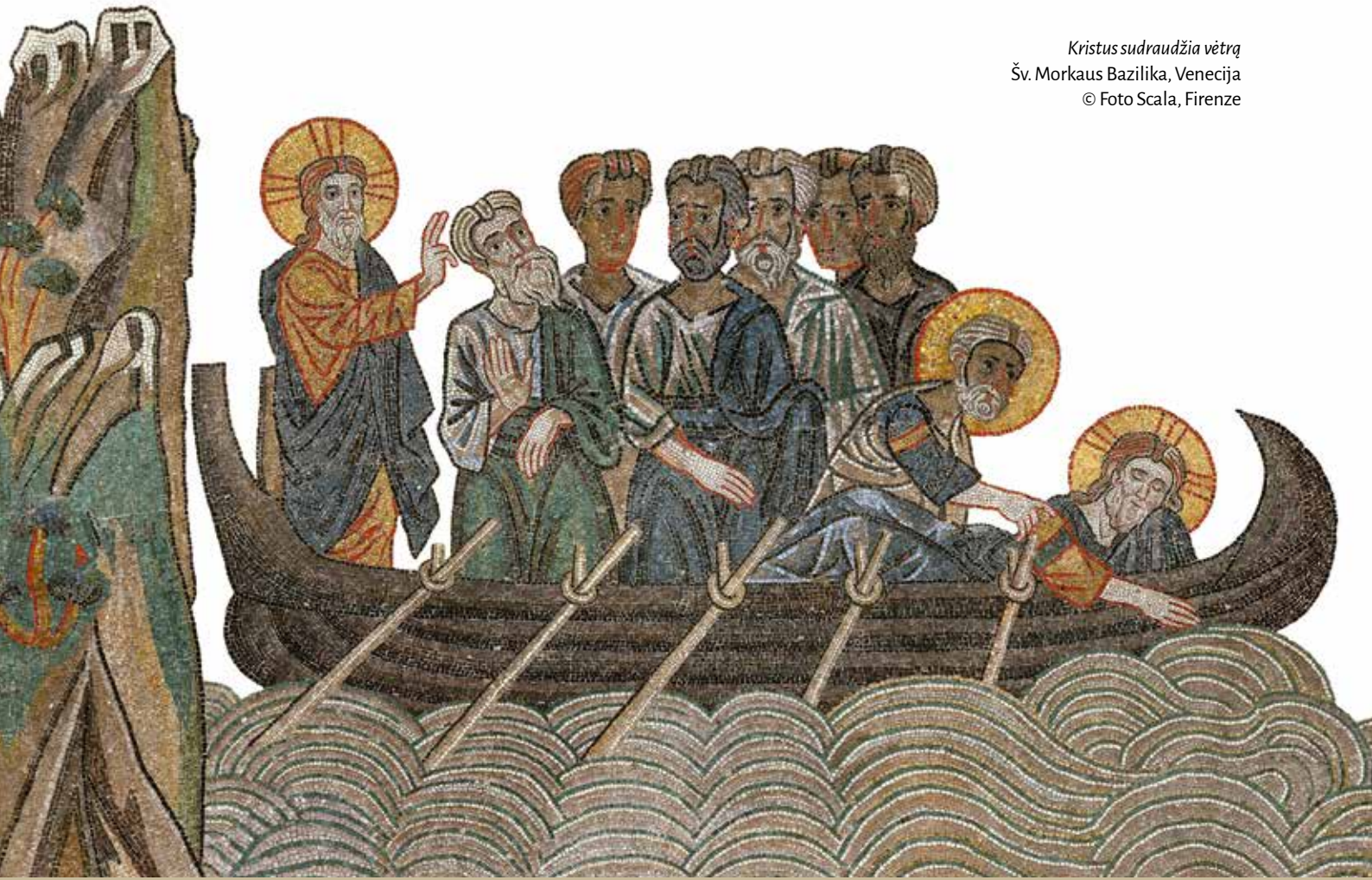

Kristus sudraudžia vėtrą
Šv. Morkaus Bazilika, Venecija
© Foto Scala, Firenze

„Jums nestinga jokios malonės dovanos“

(šv. Paulius)

Comunione e Liberazione suaugusiųjų ir studentų
Metų pradžios renginys
Vaizdo transliacija, 2021 m. rugsėjo 25 d.

„Jums nestinga jokios malonės dovanos“

(Sint-Paulus)

Comunione e Liberazione suaugusiųjų ir studentų Metų pradžios renginys

Vaizdo transliacija, 2021 m. rugsėjo 25 d.

Julián Carrón

Niekas negalėjo įsivaizduoti, kad būsime pakviesti liudyti charizmos malonę per pačią vėtrą. Ir kaip mokiniai valtyje, mes taip pat liekame apstulbę, kad kuo stipresnė vėtra, tuo stipriau, nepaisant visų mūsų ribų, pasireiškia niekam neprilygstantis Kristaus išskirtinumas, prisirišimas, kuris, Giussani dovanotos charizmos įvykio dėka, mums įaugo į kraują.

Suvokdami, kaip skiriasi mūsų niekio ir Jo malonės potencialas, prašykime Šventosios Dvasios, kad praplatintų plyšį į mūsų širdį, kad Jo esaties šviesa mumyse nesusidurtų su kliūtimis.

Dvasia, Viešpatie, nuženk

Sveiki visi, susirinkę ir prisijungę. Pastarųjų dvejų metų patirtis mus išmokė, jog niekas neuždraus, kad net ir tokiu būdu mums atsitiktų tai, ko laukia mūsų širdis. Juk, visų pirma, esmė yra ne įrankis, ne priemonė, kuria naudojames. Aš dalyvaujame gyvai, ar prisijungiamo prie vaizdo transliacijos, kiekvienas pastebėjo, kaip sureagavo, klausydamasis pirmosios dainos žodžių. Kas pajuto tokį patį „ilgesį to, kurio nėra“¹? Kiekvienas, ten, kur šiuo metu yra, pajuto, kaip suvirpėjo – arba nesuvirpėjo – tas ilgesys, kuris sudaro žmogaus širdį. Tačiau norėčiau pasakyti: paradoksalu, bet beveik nesvarbu, ar jį pajutome, nes kartais net ir tai nuo mūsų nepriklauso, išties, esame visiškai vargdieniai; svarbu tai, kad bent akimirką išgyventume, taip, tą skausmą, matydami, kaip stipriai žmogus, parašęs šią dainą, išgyveno tą ilgesį. Daug stipriau nei mes, susitikę Tą, kuris atsako į širdies laukimą. Kaip norėčiau ir aš pajusti, kai visas mano būties audinys suvirpa taip, kaip jis virpėjo dainos autoriui!

Tačiau negaiškime laiko sau priekaištaudami, jei mes to visiškai nepastebėjome, nes galime iškart tai ištaisyti. Kaip? Galbūt tai jau padarėme, dainuodami antrąją dainą: prašykime, kad Tas, kuris mums leido susitikti judėjimo malonę, leistų, jog tai įvyktų iš naujo. „Aš jau senas [aš senas, mano širdis nebevirpa taip, kaip virpėjo tada, kai viskas buvo šviežia, nauja] [...] / bet jei tu panorėsi, mane išgelbėsi“².

¹ „Minha luz“, portugališkas fado, tekstas ir muzika J. Mariano e A. Costa.

² C. Chieffo, „Ballata dell'uomo vecchio“, in Canti, Società Coop. Ed. Nuovo Mondo, Milano 2014, p. 218.

1. Charizmos malonė

Tai, ką iki šiol išgirdome ir išgyvenome, šie pirmieji sakiniai atskleidžia mūsų išgyvenamo istorinio momento dramatiškumą, iššūkį, su kuriuo susiduriame kartu su visais šiuos laikus išgyvenančiais žmonėmis. Šias aplinkybes, šį istorinį laikotarpį pasitinkame su didžiuliu ištekliumi: malone, kuri mus apgaubė ir, nepaisant mūsų silpnybių, išsiblaškyto, išdavystės, vis dar atranda vietos mumyse. Niekas nepajėgė nuo mūsų esaties visiškai nuplėšti tos malonės, kuri mus užkariavo ir atvedė iki čia.

Tačiau norėdamas įvesti pirmąjį šio kelio punktą, turiu pasakyti, jog visiškai nėra savaimė suprantama, kad šią dieną esame čia. Priešingai, šis faktas labiausiai vertas mūsų dėmesio, labiausiai mus pripildo nuostabos ir dėkingumo, ir kviečia mus sąmoningai į tai pasigilinti.

Aš tai dar geriau supratau klausimo, su kurio Charles Taylor pradėjo savo kalbą per parodą „Gyventi be baimės netikrumo amžiuje“, dėka. Nuo tada, kai jį išgirdau, nebegalėjau jo pamiršti: „Kaip man pavyko išvengti, kad man baigtųsi taip, kaip didžiai daugumai Kvebeko gyventojų, kurie tam tikru momentu labai pasipiktino Bažnyčia? Staiga, septintajame dešimtmetyje, įvyko didelis pasipriešinimas ir daugybė žmonių pasitraukė. Kodėl aš nenusekiau ta banga?“. Šis klausimas nesiliovė kunkuliavęs manyje visą vasarą, ir man tapo vis aiškiau, kad likti Bažnyčioje yra tai, ko visiškai negalima laikyti savaimė suprantamu dalyku.

Kodėl mums neatsitiko taip, kaip daugeliui mūsų bendraamžių, kurie paliko Bažnyčią? Šiurpą kelianti dykuma vis plinta, mūsų europinį, vakarų (ir ne tik) kontekstą vis labiau apibūdina žmonių, priklausančių Kristui ir tikėjimui, nubyrėjimas. Kieno dėka mes pasilikome Bažnyčioje, kieno dėka mūsų buvimas čia šiandien yra pagrįstas? Kodėl mūsų irgi nenusinešė ta banga? Apmąstydamas Taylor užduotą klausimą, pajutau mane užplūstantį beribį dėkingumą. Kuo daugiau apie tai galvoju, tuo labiau mane apėmė toks dėkingumas, kad nesugebėjau sulaikyti ašarų. Prisiminiau šv. Pauliaus žodžius, kuriuos jis ištare savo draugams iš Korinto bendruomenės: „Jums nestinga jokios malonės dovanos“³. Iš šios patirties kilo Metų pradžios renginio pavadinimas.

Nes man nieko nėra aiškesnio: jei esame čia, jei nesame dykumos dalis, tai tik dėl tos malonės, kurią gavome, tik dėl charizmos malonės, kurią Šventoji Dvasia padovanojo kun. Giussani visos Bažnyčios labui, kitaip tariant, dėl to būdo, kuriuo Kristus pasirinko mus patraukti prie Savęs, ir užmegzti su mumis įtikimą ryšį. Tai, kad ši malonė išlieka ir vis iš naujo įvyksta mūsų gyvenime, yra priežastis, dėl kurios kiekvienas iš mūsų šiandien yra čia. Antraip kur būtume?

„Jums nestinga jokios malonės dovanos“. Žvelgdamas į Korinto bendruomenės narius, šv. Paulius matė veikiančią malonę, kuri juos apgaubė ir kurios net ir visas jų blogis, ribotumas ir klaidos negalėjo užgožti. Šv. Pauliaus akyse vyravo Jo esaties malonė, kuri, pasinaudodama būtent juo, jo liudijimu ir mokymu, pasiekė visus tuos žmones.

Man buvo neįmanoma nesusieti šių minčių, kurios mane vis labiau užvaldė, su kun. Giussani žvilgsniu: „Pamažu bręsdami tampame reginiu sau patiems, o Dievui panorėjus – ir kitiems. T.y. tampame reginiu, nes esame riboti ir išdavikiški, ir todėl nusižeminę, bet tuo pat metu kupini neišsenkamo tikrumo dėl malonės jėgos, kuri mums buvo duota ir yra atnaujinama kiekvieną rytą. Iš čia ateina mus apibūdinantis naivus ryžtas“⁴. Kaip dažnai išduodame, ir kaip tada jaučiamės nusižeminę! Tačiau niekas – niekas! – negali priversti suabejoti tuo neišsemiamu tikrumu dėl malonės, kuri mums dovanojama ir atnaujinama kiekvieną rytą. Tokia mane užvaldžiusi mintis mane pripildė tylos! Kas mus padaro tokius dėkingus už charizmos malonę? Kodėl ji taip radikaliai mumyse prasiskynė kelią? Nes atsakė į mūsų pilnatvės bei likimo troškulį, leido atrasti tikėjimo aktualumą gyvenime, jo gebėjimą gyvenimą perkeisti ir išpildyti. „Išties, [tik] tai įrodo pagrįstumą, todėl laisvės kupinas įsitikinimas tampa mums būdingu, įmanomu bruožu, švelnumas ir dosnumas tampa faktu, ir viskas suteikia kūrybiškumą“⁵.

³ 1 Kor 1,7.

⁴ L. Giussani - S. Alberto - J. Prades, „Kurti pėdsakus pasaulio istorijoje“, *Fraternità di Comunione e Liberazione*, 2019, p. 112.

⁵ L. Giussani, „Aš atgimsta susitikime (1986-1987)“ (it. *L'io rinasce in un incontro (1986-1987)*), Bur, Milano 2010, p. 309.

Viena iš kun. Giussani pasakytų frazių, kurias dažniausiai cituoju, parodo, kaip tai svarbu, antraip tikėjimas negali atsilaikyti tokia pasaulyje, kokiame esame pakviesti gyventi. „Pirmiausia dėl ugdymo šeimoje ir seminarijoje, vėliau dėl savo apmąstymų, buvau visiškai įsitikinęs, kad tikėjimas, kurio negalima aptikti ir atrasti gyvoje patirtyje, jos nepatvirtinamas ir nereikalingas atsakant į jos poreikius, nėra toks tikėjimas, kuris galėtų išlikti tokia pasaulyje, kuriame viskas, *viskas* sakė ir sako priešingai“⁶. Tikėjimas, kurio neaptinkame patirtyje, kuris nesusijęs su gyvenimu, kuris jo nepersmelkia iki pat gelmių, kuris nepajėgia atsakyti į gyvenimo poreikius, kuris nesustiprina žmogiškumo, negali mūsų „pagauti“, negali patraukti konkretaus žmogaus. Ne tik šioje epochoje, bet kokioje epochoje: praeityje viskas galėjo atrodyti kitaip tik dėl to, kad Bažnyčia turėjo kitokį kultūrinį, socialinį bei politinį svorį.

„Todėl, visų pirma, mus išjudino troškimas, - pabrėžia Giussani, - kad tikėjimas būtų aktualus gyvenime, kad būtų pagrįstas, laisvas ir kūrybingas“, o „mūsų skiriamuoju bruožu tapo suvokimas, kad tikėjimas – tai esančio fakto skelbimas, įvykio čia ir dabar, kuris turi atpažįstamą veidą, ženklą, kuriame egzistuoja ir kuris vadinasi „krikščionių bendruomenė“⁷. Jei krikščionybė nebūtų gyvenimo įvykis, jei Kristus nebūtų gyvas dabar per žmogišką ženklą, jei nebūtų galima Jo susitikti, ne metaforiškai, bet realiai, per slėpiną Jo kūną, Šventoje Dievo Bažnyčioje, konkrečiu ir apibrėžtu būdu, nustatytu Šventosios Dvasios, tai ji negalėtų atsakyti į gyvenimo poreikius, negalėtų tapti vieta, kur galima išgyventi pilnatvės patirtį, o mes būtume blaškomi viso to, kas mus supa.

Mes esame čia, nes per susitikimą – konkretų, istorinį, kūnišką – buvome paliesti charizmos, dovanotos kun. Giussani, malonės: per ją mums tapo akivaizdus, įtikinamu ir pedagogiškai išjudinančiu, veikliu būdu, krikščioniškos tikrovės, krikščioniško įvykio slėpinys, jo atitikimas mūsų žmogiškumą sudarantiems siekiams. „Charizma yra būdas, kuriuo Dvasia, Dvasios jėga leidžia akivaizdžiai pamatyti tikėjimo tiesą ir jo gebėjimą perkeisti“⁸. Taigi, charizma atneša bendrumą, o „šis bendrumas vadinasi „bendruomenė“. Šios bendruomenės gyvenimas vadinasi „judėjimas“⁹. Todėl, toliau pastebi Giussani, „judėjimas nėra Bažnyčios dalis“; greičiau „judėjimas – tai būdas, kuriuo Bažnyčia išgyvenama, kuriuo išgyvenamas visas krikščioniškas faktas“⁹. Išties, gauta dovana Bažnyčios ir pasaulio gyvenime, o ypač kiekvienam iš mūsų, padarė vaisingas visas tas dovanas, kurias Dievas numatė mūsų išgelbėjimui: Šventąjį Raštą, Krikštą ir kitus sakramentus, Eucharistiją, Vyskupų ir Popiežiaus autoritetą. Todėl, kaip pabrėžia Giussani, „kiekviena charizma atgaivina Bažnyčią visur, atgaivina Instituciją visur, pakludama iš esmės tam, kas yra pačios konkrečios charizmos garantija: Malonei, Sakramentui, Mokymui“¹⁰.

Per neseniai vykusį CLU (Comunione e Liberazione studentų) atsakingųjų susitikimą, peržiūrėjęs parodą „Gyventi be baimės netikrumo amžiuje“ apie sekuliarizaciją, vienas studentas pasisakė šitaip: „Mane sujaudino, kai per žygį į kalnus, lipant tyloje, ėmiau galvoti, kad jei nebūčiau sutikęs judėjimo, nebūčiau likęs krikščionimi, jei nebūčiau sutikęs charizmos, manęs tai nebedomintų, turbūt būčiau atitolęs nuo Bažnyčios, net jei buvo auklėjamas katalikiškai. Prisirišau prie žmonių, kuriuos susitikau judėjime, nes su jais išgyvenau žavesio patirtį, sakyčiau, pilnatvės, pasitenkinimo patirtį, kurios trokštu visam likusiam gyvenimui. Taip pat pagalvojau: tik taip krikščioniškas pasiūlymas yra pasiūlymas, kuris palaiko ir išaukština mano protą, mano meilę, o ypač, kaip buvo sakoma parodoje, mano laisvę. Tai – vienintelis dalykas, kuris išsilaiko (daug apie tai galvojau šiomis dienomis), susidūrus su gyvenimo išbandymais, sunkumais, problemomis, vienintelis dalykas, kuris pajėgia mane pakelti, kai parkrentu, t.y. leidžia man pastebėti, kad dabartyje yra mane patraukiantis taškas (pavyzdžiui, klausytis tavęs ar kitų dėstytojų vakar po pietų arba per parodos video), o visa kita (taisyklės, visa tai, ką reikia žinoti ar daryti) atsiduria antrame plane. Jei

⁶ L. Giussani, „Ugdymo rizika“ (it. *Il rischio educativo*), Rizzoli, Milano 2014, p. 20.

⁷ L. Giussani, „Aš atgimsta susitikime (1986-1987)“ (it. *L'io rinasce in un incontro (1986-1987)*), op. cit., p. 131.

⁸ Ten pat, p. 312-313.

⁹ Ten pat, p. 313.

¹⁰ L. Giussani - S. Alberto - J. Prades, „Kurti pėdsakus pasaulio istorijoje“, op. cit., p. 94.

nuo to atsitraukiu, pastebiu, kad mane ima varginti, dusinti, kad gyvenimas nublunka, iškart, ilgai laukti nereikia. Tačiau kai tuo gyvenu, gyvenimas prasideda iš naujo ir tampa kupinas entuziazmo“.

Tuomet aišku, kodėl kun. Giussani 1987 metais studentams pasakė: „Mums būti judėjime *Comunione e Liberazione* tapo būtina, kad išgyventume Bažnyčią (kol amžinasis Tėvas nenutars kitaip!). Tapo būtina, nes tai yra būdas, kuriuo tu buvai pakviestas tikėjimą suvokti kaip gyvenimą“¹¹.

Per charizmos malonę, per tą žavesį, kuris mus užkariavo susitikus, pajutome, kad Kristaus esatis mums sklidina prasmės ir pažado, kad ji atsako į giliausius mus sudarančius širdies prašymus. Niekada nebuvo patyrę tokio atitikimo savo tikriausiems troškimams, niekad nebuvo taip stipriai apkabintas mūsų varganas žmogiškumas, ir niekad mūsų poreikiai nebuvo atskleidę tikrojo savo veido, kol nebuvo išlaisvinti iš ribų, kurias neišvengiamai jiems primetame mes patys ir aplinka, į kurią esame pasinėję. Patyrę atitikimą, kuris pasireiškė per susitikimą, pamatėme atsiskleidžiantį autentišką savo širdies veidą, pabundantį troškimą, gilėjančią meilę žmogiškumui, stiprėjančią jautrumą savo ir kitų žaizdoms. Kuo labiau prisirišome prie įvykio, kuris mus sužavėjo, tuo labiau mus persmelkė tas pats žvilgsnis į žmonių, mūsų brolių ir seserų, nerimastingumą bei vargus, kuriuo buvo pažvelgta ir į mus per susitikimą.

2. Žvilgsnio netikėtumas: istorinis charizmos poveikis

Apie tai mums paliudijo „Rimini Meeting“. Tiems, kas ten sudalyvavo gyvai, ir tiems, kas prisijungė prie vaizdo transliacijos, jis tapo nuostabiu langu, per kurį matosi mūsų laikai. Mums buvo suteikta galimybė ir toliau stebėti tai, kas pasimatė per pandemijos iššūkį: bendras egzistencinės tuštumos paplitimas, kurį pavadino nihilizmu, ir daugybė asmeninių bei socialinių situacijų, kuriose juntamas nerimas, pasimetimas ir kančia.

Man parašė vienas bičiulis: „Per „Meeting“, ypač per parodas apie TV serialus ir apie sekuliarizaciją, labai aiškiai pasigirdo vargano žmogiškumo šauksmas. Šauksmas, išreiškiamas pačiais įvairiausiais būdais“. Tą patį šauksmą buvo galima pajusti ir kitose parodose. Pavyzdžiui, galvoju apie parodą pavadinimu „Aš, Pier Paolo Pasolini“: „Visada kažko trūksta, ta tuštuma / kiekvienoje mano nuojautoje“¹²; arba apie Rose moteris, pavadinimu „Tu esi vertybė“, kurioje visos užduoda klausimą: „Kas aš esu?“. Galvoju apie šauksmą, kurį girdime Lady Gaga dainoje: „Sakyk, mergaite: ar tu laiminga šiame pasaulyje, / o gal tau reikia kažko daugiau? / Ar neieškai ko kito?“¹³.

Žodžiu, pamatėme, kaip sujuda, iškyla į paviršių patys giliausi ir patys nepatogiausi klausimai. Kiekvienam buvo suteikta galimybė patikrinti, su kokia laikysena išgyvenome patirtą smūgį. Dešimtojo dešimtmečio pradžioje Giussani yra pasakęs, kad tai, kas „šiandien apibrėžia žmogų yra abejojimas egzistencija, baimė egzistuoti, gyvenimo trapumas, savo pamato neturėjimas, siaubas nesugebėti; šiurpas, pajutus atstumą tarp savęs ir idealo“¹⁴.

Daugelis mūsų tokį žmogišką šauksmą iškart aiškiai išgirsta. Kitas žmogus man parašė: „Tai – ypatingas pasaulyje laikotarpis, turint omeny visa tai, ką matau. Man atrodo, kad sutinku tik sužeistus žmones“. Tačiau šios žaizdos, iškart pasakysiu, yra visų pirma mūsų žaizdos. Kiekvienas gali tai pripažinti, jei dar netapo akmeniu. Todėl kuo aiškiau iš patirties suvokiame savo žaizdas, tuo geriau sugebame pajusti, kokios artimos mums yra tos, kurias susitinkame kituose žmonėse. Tuo pat metu, kitų žaizdos mums leidžia aiškiau pamatyti savąsias.

Toks būdas žvelgti į savo ir kitų žaizdas leidžia pastebėti paties kun. Giussani žvilgsnį: „Šių dienų pasaulis grįžo į Evangelijos reikmių lygį; Jėzaus laikais rūpinamas klausimas buvo kaip išgyventi, o ne kas teisis“¹⁵.

¹¹ L. Giussani, „Aš atgimsta susitikime (1986-1987)“ (it. *L'io rinasce in un incontro (1986-1987)*), op. cit., p. 389.

¹² P.P. Pasolini, „VI. Viduržemio aušra“ (it. *VI. L'alba meridionale*), iš „Poesia in forma di rosa (1961-1964)“, in Id., *Bestemmia. Tutte le poesie*, vol. II, Garzanti, Milano 1995, p. 801.

¹³ Lady Gaga ir Bradley Cooper, „Shallow“, iš albumo „A Star Is Born“, 2018, © Interscope Records.

¹⁴ „Bendra atsakomybė“ (it. *Corresponsabilità*), „Litterae Communionis-CL“, n. 11/1991, p. 33.

¹⁵ Ten pat.

Taip, kaip mums buvo – ir yra – svarbu susitikti gyvą tikrovę, kuri pažvelgtų į visą mūsų žmogiškumą, įžiebdoma mūmyste tiesos nuojautą, žavesio ir vilties jėgą, lygiai taip pat yra ir tiems žmonėms, su kuriais susiduriame ir kurie neslepia savo žmogiškumo šauksmo. Cituotojo laiško autorė, kuri pradėjo nuo „Atrodo, kad sutinku tik sužeistus žmones“, priduria, kad šie žmonės, cituoju, „vos pajutę, kad jų žaizdą kažkas supranta ir myli, nebeatsitraukia“. Tai, kas juos „prilipdo“, yra nuostaba, kad esama tokio žvilgsnio, kuris apkabina jų žaizdas.

Tas pats dalykas vis iš naujo įvyksta ir mums, kaip galima nujauti iš laiško, kurį parašė viena moteris, apsilankiusi parodoje apie TV serialus, šios kuratoriui: „Pasibaigus parodai „Deginantis klausimas. Susitikimai ir atradimai TV serialų pasaulyje“, jaučiuosi labai dėkinga, kad joje apsilankiau. Pasiklausiau, ką pasakoja serialo apie jaunimą arba to, kurio veiksmas vyksta ateityje, herojai, ir pagalvojau apie savo gyvenimą, savo žaizdas, savo didelį trapumą. Pastebėjau, kad noriu į visa tai žiūrėti ir kad trokštu pradėti su kažkuo apie tai kalbėtis. Paklausiau savęs, kodėl to trokštu, ir atsakiau sau, kad dėl to, jog noriu visa tai pereiti, idant pasiekčiau tą šviesą, kurią pamačiau šioje parodoje. Ta mano matyta šviesa yra pats gražiausias, nuostabiausias dalykas iš parodos. Kur ir kas yra ta mano matyta šviesa? Tą šviesą matau tamsaus, herojų išgyvenamos kančios ir skausmo kupino tunelio gale. Tai – parodos rengėjų ir gido, kuris mums ją pristatė, žodžiai. Patys rengėjai laukia mūsų ir klausosi mūsų klausimų bei minčių. Parodos pabaigoje klausiu savęs, kodėl rengėjams kilo mintis surengti tokią parodą, kur aš galėčiau papasakoti apie save. Nežinau, ką beatsakyti. Tačiau galvoju apie nelengvą laikotarpį, kuris mane atvedė į suaugusiųjų pasaulį. Paskutiniaisiais universiteto metais ėmiau lankytis pas psichologę, bet man buvo vis blogiau. Vėl prisimenu parodą ir klausiu savęs: koks skirtumas tarp patirties, kurią ką tik išgyvenau, ir tos, kurią išgyvenu per susitikimą su psichologu? Tuomet man kyla klausimas, kuris man yra pats brangiausias: „Kodėl šie žmonės nori susitikti su manimi, su tuo, kas esu iš tikrųjų?“. Tuoju pat mane užpuola kiti klausimai: „Kodėl pažvelgiu į gido akis, tuomet į parodos rengėjų akis, žvelgiančias į maną, ir jaučiuosi gyva, mylima, net jei žinau, kad turiu daug žaizdų? Kodėl po parodos man kilo noras gyventi, egzistuoti, būti laimingai; kodėl žaizdos manęs nebeslegia, kai pasakoju apie save? Kodėl parodos rengėjai turi drąsos klausytis apie mano gyvenimą, mano žaizdas, mano klausimus? Kas esu? Kaip įmanoma, kad jie yra tokie, kad pajėgia manęs klausytis, priimti mane? Matau jų sielos didingumą. Trokštu su jais susipažinti ir jais sekti. Tokį patį sielos didingumą matau visoje „Meeting“ tautoje, savanoriuose, tuose, kas sukūrė „Meeting“, parodas bei susitikimus, drauguose, kurie yra čia. Žvelgiu į visa tai ir pagalvoju apie savo tėvus, apie daugybę tėvų, kurie aštuntajame dešimtmetyje buvo pasinėję į darbus ir dar nežinau ką. Pagalvoju apie savo troškimą, poreikį, kai buvau vaikas, papasakoti apie save kažkam, kas į mane pasižiūrėtų ir mane mylėtų, ir buvo labai skaudu, kad negalėjau to padaryti. Turbūt tada mano tėvai dar negebėjo manęs išklausti arba aš nesugebėjau aiškiai jiems visko išsakyti, nes padariau daug klaidų. Tačiau man atsitinka kažkas naujo parodos pabaigoje, man bekalbant su rengėju: manyje gimsta troškimas nepasmerkti savo tėvų, nesileisti sąlygojamai savo klaidų, bet atleisti jiems ir atleisti sau, nes tas rengėjas ir „Meeting“ tauta, kurią matau, man kažkokiu būdu yra artimesni už mano artimuosius. Jaučiu, kad manyje vis dar vyksta tai, kas gyvenime man atsitiko, ačiū Dievui, daug kartų, susitikus Kristų, esantį per liudytojus: jaučiu, kad nebesu vieniša pasaulyje“.

Tokių faktų būtų galima papasakoti begalybę. Kaip liudija Ilarijos nuostaba (galėsite perskaityti jos liudijimą „Tracce“): nuotolinės paskaitos pabaigoje vienas jos studentas paklausia, ar gali užduoti asmenišką klausimą; ir kai ji jo paklausia, kodėl jis kreipėsi būtent į ją, išgirsta tokį atsakymą: „Nes nėra daug žmonių, kuriems galima užduoti tokį klausimą“¹⁶. Arba jaudinanti nuostaba, užplūdusi tam tikrą autizmo formą turinčio vaiko mamą, kai ši pamato, kad vaiko nedėmesingumas ir baimė išjudinami, nugalimi, mėnesis po mėnesio, mokytojos žvilgsnio; mokytojos, kuri priklauso judėjimui ir, pasitelkusi nedidelius nuolatinius pasiūlymus, jį taip įtraukė į santykį su kitais klasės

¹⁶ „Kodėl to klausai manęs?“ (it. *Perché lo chiedi a me?*), Tracce, n. 8/2021, p. 30.

vaikais, kad jis laukė nesulaukė, kol galės grįžti į mokyklą. Kitas reikšmingas epizodas įvyko mokytojui su viena laikraštuka (itin progresyvų laikraštuka, atvirą įvairiausioms laisvės formoms) rengiančio jaunimo „vade“. Ji slapta nuo kitų, beveik gėdydamasi, atėjo pas jį ir pasakė: „Visų nuomonės vienodos, o man reikia kažko, kas pasakytų kažką kitokio“. Arba kitur nustebina jaunuolių atkaklumas, kviečiant savo mokytoją praleisti dieną kalnuose su jais. Ji, kaip pati pasakoja, bando atsisakyti, bet jie niekaip nenusileidžia, vėl kviečia, kol galiausiai ji sutinka. Važiuodama pas juos, klausia savęs: „Kodėl tie jaunuoliai taip manęs prašo, kodėl jie nori, kad būčiau ir aš?“.

Kas per šiuos faktus suvirpa? Charizmos pagyvintas tikėjimas, sugebantis paveikti istoriją tų, kas pajaučia savo žaizdas, savo poreikius, savo klausimus, ir nesiliauja ieškoję, viduje ar atvirai, to žvilgsnio, kuris pajęgtų apkabinti jų varganą žmogiškumą. Išties, būtent tų žaizdų pajautimas „atveda į susitikimo kelią“¹⁷ ir leidžia suvokti jo reikšmingumą. Per visas šias patirtis priešais mūsų akis aiškiai atsiskleidžia tai, kad esminis gyvenimo uždavinys yra aptikti *reikšmingas esatis* – „žmones, kurie būtų esatis“¹⁸, kaip sakė Giussani, - t.y. žmones, kurie neišsigąsta savo žmogiškumo ir leidžia ir kitiems pažvelgti į savąjį, nieko necenzūruojant. Būtent tai reiškia būti tikėjimo liudytojais „egzistencijos periferijose“, kaip mums dažnai primena Popiežius.

Susitikimas su tokiais žmonėmis nenuramina, nenutildo klausimų. Priešingai. Kaip matėme, leidžia jiems dar labiau išsiskleisti: „Kas esu? Kaip įmanoma, kad jie yra tokie, kad pajėgia manęs klausytis, priimti mane?“. Laiško autorė nesustoja ir toliau savęs klausia: „Kodėl rengėjams kilo mintis surengti tokią parodą?“ „Nežinau, ką beatsakyti, - rašo ji, - nes atsakyti turėtų jie. Bet žinau, kad apsilankiusi toje parodoje, susitikau draugus, nes pajutau, kad dalyvauju tikro žmogiškumo geste, kurį jie atlieka ir kurio aš trokštu ir sau“, Tai – draugystės pradžia. Draugas yra tas, kuris padaro įmanomą tikro žmogiškumo gestą sau patiems. Būtent taip atrandame draugus, kurių mums reikia. Tokiu būdu matome, kaip vis iš naujo atsiveria Samarietės žvilgsnis, susidūrus su Tuo, kuris rimtai pažvelgia į jos troškulį.

Todėl mane labai sujaudino popiežiaus Pranciškaus žodžiai, ištarti Slovakijos Vyskupams, kviečiantys Bažnyčią neatsiskirti nuo pasaulio, žvelgiant į gyvenimą per atstumą, bet pasinerti į tikrą gyvenimą ir ieškoti atsakymų į gilų žmonių poreikį.¹⁹

Labiausiai nustebina žvilgsnio išskirtinumas: toks žvilgsnis ir apkabina, ir kartu atskleidžia gilų mūsų žmogiškumo audinį, tikrąjį mūsų poreikį, mūsų troškulį. Laiško autorė susitiko daug žmonių, bet ne visi buvo pajėgūs apkabinti jos žmogišką poreikį.

Tai įvyksta dabarties horizonte, duotose aplinkybėse. Būtent dabar, būtent čia, tokioje yrančio žmogiškumo atmosferoje, išgyvenama nuostaba dėl tokios esaties, dėl žmonių, kurie yra esatis. Tai tikrai nėra banalus dalykas. Taip dar geriau suprantame, koks esminis buvo Taylor klausimas.

Taip pat Bratislavoje Popiežius priminė, kad būtina būti laisviems ir kūrybingiems, susidūrus su žmonėmis, kurie nebetiki arba nebemato tikėjimo prasmės. Kaip? Reikia vengti „skūstis, užimti gynybinę poziciją, teisti ir smerkti blogą pasaulį“, verčiau reikia stengtis „atverti plyšį“, aptikti įtrūkimą kiekviename dalyke, kaip sako Leonard Cohen, kad atrastume, pasak Popiežiaus, „naujus kelius, būdus ir žodžius skelbti Evangelijai!“²⁰.

¹⁷ L. Giussani, „Aš atgimsta susitikime (1986-1987)“ (it. *L'io rinasce in un incontro (1986-1987)*), op. cit., p. 362.

¹⁸ L. Giussani - G. Testori, „Gimimo prasmė“ (it. *Il senso della nascita*), Bur, Milano 2013, p. 116.

¹⁹ „Graži tokia Bažnyčia, kuri yra nuolanki, neatsiskiria nuo pasaulio ir nežiūri į gyvenimą per atstumą, bet *jame gyvena*. Gyventi jame, nepamirškime: dalintis, eiti kartu, priimti žmonių klausimus ir lūkesčius. Tai mums leidžia išvengti susitelkimo vien į save. [...] Pasinerkime į tikrą gyvenimą, į realų žmonių gyvenimą, ir paklauskime savęs: kokie yra mūsų tautos poreikiai ir dvasiniai lūkesčiai?“ (Pranciškus, „Kalba per susitikimą su vyskupais, kunigais, pašvęstaisiais, seminaristais ir katechetais“, Bratislava, 2021 m. rugsėjo 13 d.).

²⁰ „Mūsų užnugaryje – turtinga krikščioniška tradicija, tačiau daugelio žmonių gyvenimui, šiandien, ji išlieka tik kaip praeities prisiminimas, kuris nieko nesako ir nesąlygoja egzistencijos pasirinkimų. Matant tokį Dievo prasmės ir tikėjimo džiaugsmo praradimą, nereikia skūstis, užimti gynybinę poziciją, teisti ir smerkti blogą pasaulį, ne, reikia Evangelijos kūrybingumo. [...] susidūrus, turbūt, su karta, kuri netiki, kuriai tikėjimas neteko prasmės arba tapo vien įpročiu ar daugiau ar mažiau priimtina kultūra, stenkimės atverti plyšį ir būkime kūrybingi! Laisvė, kūrybiškumas... Kaip gražu, kai sugebame atrasti naujus kelius, būdus ir žodžius skelbti Evangelijai!“ (Pranciškus, „Kalba per susitikimą su vyskupais, kunigais, pašvęstaisiais, seminaristais ir katechetais“, Bratislava, 2021 m. rugsėjo 13 d.).

3. Savimonės kelias

Kaip galime paaiškinti tokią vietą, kurioje žmogus jaučiasi apkabintas taip, kad gali pažvelgti į savo žaizdas, į „begalinę tamsą“, ir trokšti nepasmerkti savo tėvų, bet atleisti jiems ir atleisti sau, nesileisti sąlygojamam savo klaidų? Ką tik tai girdėjome, laišką parašiusi draugė atgimė iš naujo, apsilankiusi parodoje, tačiau akivaizdu, kad ta paroda nenukrito iš dangaus tarsi meteoritas, nebuvo tarsi žaibas iš giedro dangaus. Visi tie, kas prisidėjo prie jos kūrimo, gyvena pasinėrę į tam tikrą tikėjimo patirtį, kuri yra tokio tipo dalykų užnugaryje. Žvilgsnis, kuris pasireiškė per parodą, rengėjų paliudytas žmogiškumas, kurį laišką parašiusi moteris pajuto, nėra kokios nors strategijos ar meninio kūrybiškumo rezultatas, bet susidūrimo su Bažnyčios tikrove, kuriai gyvybiškumo įkvepia charizma, vaisius, sužavėjęs kiekvieną iš parodos rengėjų taip, kad privertė leisti į žmogiškumo kelią, ugdantį juose naują „aš“. Būtent toks susitikimas suformavo išskirtinį žvilgsnį ir leido jiems priartėti prie parodos lankytojų, kad pasidalintų to žmogiško kelio rezultatu.

Kuo geriau suvokiame istorinį būdą, kuriuo Kristus mus pasiekia Bažnyčioje, draugijos, kuri iš to atsiranda, vertę, ir kuo labiau sekame tuo sutiktu įvykiu, pasitelkdami savo protą ir meilę, atsiliepdami į charizmos malonę ir leisdamiesi jos ugdomi, tuo tvirtesnis tampa mūsų „aš“ pagrindas.

Pasiklausykime, kaip vienas iš jūsų pasakoja apie kelią, nueitą per šiuos metus. „Kai man buvo 16-18 metų, maniau, kad esu pats nelaimingiausias žmogus pasaulyje dėl visų tų troškimų ir poreikių, kurie virė mano širdyje. Susitikimas su judėjimu man leido įkvėpti, nes pirmą kartą į mano neramybę kažkas pažvelgė su simpatija, kaip į išteklių, o ne kaip į pasmerkimą. Įsikabinau į judėjimą dėl to, kad jis unikaliu būdu atitiko mano neramią širdį. Tačiau turiu prisipažinti, kad po dešimties intensyvaus ir gražaus gyvenimo metų, ne viskas mano žmogiškume ir mano istorijoje rado atsakymą. Man vis kildavo sena abejonė: aš keistesnis už kitus. Kodėl visa tai pasakojau? Nes manyje sužydėjo charizma tada, kai nusprendžiau (priverstas tam tikrų aplinkybių) rimtai pažvelgti į savo žmogiškumą, į visa tai, ko nesupratau, ir tuo pat metu susidūriau su žmogumi, kuris man pasiūlė charizmą kaip kelią, kaip darbo prielaidą – tai itin svarbu! – t.y. mane skatino nesusiaurinti kun. Giussani pasiūlymo ir neslėpti savo žmogiškumo, nes tai – dirva, kurioje pražysta charizma. Nuo tos akimirkos charizma man tapo autentiška. Nuo tos akimirkos charizma man tapo naujiena visuose prieštaravimuose dėl tikėjimo, kurie mane užpuldavo iki tol. Ir nuo tos akimirkos aš tapau ugdytoju. CL studentų ugdymas man tapo vertinga proga prisiimti atsakomybę dėl sutiktos charizmos. Nuo pat pradžių man tapo aišku, kad turėjau gyventi jų akivaizdoje; kaip sakydavo kun. Giussani: nereikalauk iš jų, gyvenk jiems matant²¹. Aš įsitraukiau į jų gyvenimą, pradėdamas nuo savojo ir nuo savo vargano žmogiškumo. Todėl suprantu, kaip svarbu išgyventi savo žmogiškumą ir jo poreikius nuo pat ryto, sąmoningai suvokti tikrąją savo poreikio prigimtį. Tuomet charizma manyje tampa gyva, man pamažu tikrinant jos aktualumą mano poreikiams. Tuo pat metu mane stebina studentų žmogiškumas, jų klausimai, kurie niekada nebūna banalūs. Man pirmam kelia nuostabą matyti jų nuostabą, susidūrus su esančio Kristaus įvykiu. Aš jiems nesu ekspertas ar vedlys. Savo kailiu įsitikinau, kaip man pačiam svarbu, kad studentai asmeniškai atliktų patikrinimą, todėl nepateikiu jiems atsakymų, bet kviečiu juos nueiti asmeninį kelią. Kiek nuostabių dalykų būčiau netekęs, jei būčiau juos saugojęs nuo tam tikros dramatos, neleidęs žengti asmeninio atradimo žingsnių! Tokiu būdu pastaraisiais metais su nuostaba pamačiau, kaip užaugo kai kurių studentų „aš“, nes jų žmogiškumas susitiko kun. Giussani charizmą. „Aš“, kurie buvo atnaujinti charizmos ir kurie, tuo pat metu, patys tapo kitų žmonių ugdytojais (galvoju apie jaunimą, kurį jie susitikimo mokykloje kaip mokytojai), o šie, savo ruožtu, dabar papildė CL studentų gretas. Galiu patikinti, kad niekam nepavyks šių jaunuolių apsukti, nes charizma tapo jų patirties dalimi“. Kai žmogus ištaria „aš“, su nuostaba pamato, kaip pražysta kiti „aš“.

²¹ „Turi būti priešais jį, ne reikalauti iš jo“ (L. Giussani, „Aš atgimsta susitikime (1986-1987)“ (it. *L'io rinasce in un incontro (1986-1987)*), op. cit., p. 366).

Kokį rezultatą atneša kelias, prasidėjęs nuo susitikimo su judėjimo tikrove? Jo vaisius yra krikščioniškos savimonės intensyvumas, kuris paskui gali pasireikšti per žvilgsnį, gali pasireikšti per parodą, gali pasireikšti darbe ar per meilės ryšį, nes „subjekto jėga priklauso nuo jo savimonės intensyvumo“²². Todėl vos tik susiduriame su žmogumi, kuriam būdinga tokia aiški ir intensyvi savimonė, negalime nebūti paliesti.

Kaip kiekvienas iš mūsų gali pasiekti, įgauti tokią savimonę, kurios taip trokšta draugė, apsilankiusi parodoje? Kas geriau gali atsakyti į šį klausimą, jei ne pats kun. Giussani? Pasiklausykime, ką jis pasakė per CL Studentų Rekolekcijas 1976 metais, kalbėdamas studentams, taigi galbūt ir tiems žmonėms, kurie ten buvo pirmą kartą. Atrodo, kad jo žodžiai skirti šiems laikams, nes jie itin aktualūs mūsų išgyvenamu laikotarpiu. Nusprendžiau jums pasiūlyti šią kalbą, nes klausydamasis jos pastaraisiais mėnesiais, norėjau vis iš naujo išgirsti tuos žodžius: norėjau tik vieno, kad jie taptų mano. Manau, kad negalėčiau jums padovanoti gražesnės dovanos, pradėdant šiuos metus, per kuriuos švėsime šimtąsias kun. Giussani gimimo metines. Pasiklausykime kelių ištraukų iš tos kalbos.

²² L. Giussani, „Dievo pajautimas ir modernus žmogus“ (it. *Il senso di Dio e l'uomo moderno*), Bur, Milano 2010, p. 132.

Iš Luigi Giussani pasakytos kalbos per *Comunione e Liberazione* studentų Rekolekcijas (Riva del Garda, 1976 m. gruodžio 5 d.)

*Garso įrašas, kurio buvo klausomasi per Comunione e Liberazione
suaugusiųjų ir studentų Metų pradžios renginį, transliuotą 2021 m. rugsėjo 25 d.,
saugomą Comunione e Liberazione Brolijos Archyve.*

Kuratorius: Julián Carrón

Luigi Giussani

Šiuo saitu esame susieti su gilia viso ko tiesa! Nes tai nulemia, pirmiausiai ir tiesiogiai, ne gerą visuomenės sugyvenimą, galimybę sugyventi žmogiškiau, bendradarbiavimą dėl pokių į gerąją pusę, išsilaisvinimą iš valdžios keliamo susierzinimo, iš melo, padengto prievarta. Ne tai. Nes jei būtų vien tik tai, galėtume įkurti partiją. Kaip ten bebūtų, mūsų judėjimo pirmasis ir tiesioginis tikslas yra kitas: įtraukti mus pačius, mūsų asmenį...

Atleiskite, neegzistuoja kitas toks žmogiškumą apstulbinantis ir tikras dalykas, kaip šis. Nėra nieko akivaizdesnio žmogiška prasme, ir kartu labiau stulbinančio už šiuos Kristaus žodžius: „Kokia nauda“, kokia nauda, jei įgyvendinsi visa tai, kas tau šauna į galvą, „jei laimėsi visą pasaulį“, sako, „o paskui prarasi savo paties prasmę?“. Prarasi savo dvasią. „Arba kuo gali žmogus išsipirkti savo gyvybę?“²³. Ideologijos tvirtinimu? Dialektine pozicija visuomenėje, pykčiu, išliejamu kumščiais ir molotovo kokteiliais, prievarta, patogių valandų ir dienų kaupimu, arba tuo smalsumu sužinoti, kuris, jei protingas, negali nevirsti pykčiu arba agonija dėl to neproporcingumo, kuris vis akivaizdžiau skiria objektą, jo protą ir tikrovės paslaptį? „Kokia gi žmogui nauda, jeigu jis laimėtų visą pasaulį, o pakenktų savo gyvybei?! Arba kuo žmogus galėtų išsipirkti savo gyvybę?“

Tai – pirmasis žodis, jį paminėjome prieš ketverius metus pirmąjį kartą, ir jis tapo vienu iš mums įprastų terminų, nuo tada: savimonė. Šis terminas nėra labai poetiškas: jis tikslus. Savimonė, savo nesumenkinamumo pajutimas. „Kuo žmogus save išsipirktų?“

Savo nesumenkinamumo pajutimas! Nes daugiau niekas neegzistuoja... kas egzistuoja, kas egzistuoja akivaizdžiausiai, kai ištariame žodį „aš“ su bent trupučiu atidaus jautrumo? Kas yra akivaizdžiausia, ką, ištardamas šį „aš“, žmogus tvirtina, jaučia, kad patvirtina, pajunta, kad tvirtina nesumenkinamą tikrovę? Nėra nieko kito, kas gali vadintis tuo žodžiu vakarykštėje, šiandieninėje ir rytojaus istorijoje, amžinybėje...

Žiūrėkite, gyvenimo naujumas yra proporcingas šio sąmoningumo brandai, šio savęs suvokimo, šio... šio žvilgsnio į save ir mėgavimosi brandai. Labai prašau, ar galime suprasti, kad subjektas, kitaip tariant, tas, iš kurio kyla, trykšta, iš kurio gauna savo formą, iš kurio gauna savo veidą visi dalykai, kitaip tariant, visi santykiai, t.y. visi veiksmai, visi judėjimai, yra šis aš? Aš!

Yra toks įstatymas, įstatymas, kurį turite užsirašyti, įstatymas, taikomas šiai savimonei, šios savimonės gyvenimui, šiam aš, šiam žmogui, kuris esu aš. Ir šis aš yra neįkainojamas. Kaip sakė Pascal: „Kas yra šis asmuo? Nematomas taškas begalinėje erdvėje“. Bet jei visa ta erdvė, jei visas pasaulis užgriūtų ant manęs, ant šio laikino taško, besiremiančio tariamu viso ko stabilumu, jei užgriūtų ant manęs, kad prispaustų, „aš esu didingesnis už jį, nes suprantu, kas vyksta“²⁴. Suvokiu, manyje yra kažkas, kas pabėga nuo šio milžiniško kataklizmo ir jį apibrėžia, jį apžvelgia iš išorės, jį suvokia. Nėra nieko, ką galėtų sumokėti šis mano asmuo...

²³ Plg. Mt 16,26-27.

²⁴ Plg. B. Pascal, „Mintys“ (it. *Pensieri*), n. 231, in Id., *Opere complete*, Bompiani, Milano 2020, p. 2393.

Tačiau aš jums pasakiau, kad yra toks įstatymas. Suformuluosiu: pripažįstame ir mylime savo tapatybę... pripažįstame ir mylime savo tapatybę, mylėdami „kitą“, pripažindami ir mylėdami „kitą“, kabutėse. Būtent pripažįstant ir pamilstant kitą, prasideda, atsiranda gebėjimas mylėti...

Mes mylime, pripažįstame ir mylime kitą, vyras pripažįsta ir myli moterį iš tikrųjų, tik išreikšdamas savęs pripažinimo ir meilės energiją. Nes taip sako ir Evangelija: „Mylėk savo artimą kaip save patį“²⁵. Pradinis kriterijus, kad mylėtum kitą, yra meilė, kurią jaučiu sau pačiam.

Kiek kartų jau esame tai sakę, mes nemylime kitų, nes nemylime savęs pačių...

Nesugebame mylėti, būti draugais, jei neatpažįstame, kad buvome mylimi ar kad esame mylimi tėvo ir motinos. Kas studijuoja psichologiją, tai puikiai žino. Psichologiškai tai pasitvirtina. Aiškus suvokimas, kad tavęs norima, kad tavęs trokštama, kad tavęs norėta, kad buvai mylimas, kad esi mylimas... tai yra esminis dalykas psichologinei sveikatai. Visi tai žino. Bet niekas nepagalvoja apie įstatymo struktūrą, kuri tai lemia...

Jei viskas, motina ir tėvas, moteris ir vyras neatrandami su pasigėrėjimu ir išaukštinimu, ir jie neapmąstomi nuo šio taško, būtent nuo šio atradimo, [jei] jie neatrandami kaip ženklas, žymintis mūsų būties pradinę struktūrą, tai, kas mums leidžia būti, - būti! - nes tą akimirką to, kas esu, pats sau nedovanoju... Būti mylimam, egzistuoti reiškia būti nuolat norimam – norimam – todėl būti mylimam, arba Bendruomenės mokyklos metafora, būti kviečiamam iš nebūties kiekvieną akimirką. Manoją aš pagrindas yra tai, kad tu manęs nori, o Dieve...

Mylime savo tapatybę, mylėdami Kitą... Galima į tai nežiūrėti, bet tas, kas tai pastebi, yra laisvas žmogus, išlaikantis pusiausvyrą, galbūt turintis skausmingą žvilgsnį į tikrovę, bet skausmas yra pas sveikiausias dalykas, lygiai kaip ir prisikėlimas, kaip garbė, pasakytų Biblija, nes garbė arba prisikėlimas, gyvenimas, ateina per kryžių, skausmą...

„Aš, - sakė D'Annunzio, - turiu tai, ką padovanojau“²⁶. Nėra didesnės iliuzijos ir todėl didesnio melo už šį. „Mano pagrindas yra tai, ką padovanojau“: šis apibrėžimas... tai – apibrėžimas, kuris netinka žmogui, kūriniiui. „Aš turiu“ tik „tai, ką padovanojau“: taip išaukštinu reakciją kaip savo pagrindą, prievartą kaip pagrindą, reakciją ir prievartą. Aš turiu tai, kas man buvo dovanota! Šis sakinytis yra teisingas. Aš turiu, aš esu, aš sudarytas, aš turiu tai, kas man buvo dovanota. To pripažinimas yra savimone, iš kurios kyla meilė sau, savo gyvenimui, kitam, kito gyvenimui; iš kurios kyla žmogus, žmogiškumas...

Kuo esu sąmoningesnis, taigi, kuo labiau esu asmenybė, tuo labiau vaikštau stebėdamas dalykus, kalbėdamas su žmonėmis, turėdamas skaidrų sąmoningumą, kad esu sukurtas, kad yra esatis, kuri mane sudaro, tas Tu, iš T didžiosios, kuris mane sudaro, o malda tampa normalia gyvenimo dimensija...

Tai yra... bedugnė, kurią amžius išgremžė mano dvasioje, tačiau ji jau buvo gremžiama nuo mano Licėjaus laikų, nes šiuos dalykus aš girdėdavau Licėje. Tai yra laisvės jėga, tai yra kūrybiškumo jėga, tai yra meilės jėga, tai – prisirišimo jėga! Ar suprantate? Tai yra žmogiškumas, kai jis sukuriamas: gimda, iššios, iš kurių išėina žmogus...

Šis gilus nežinomasis, ši Mįslė, iš M didžiosios, šis neišreiškiamas Dievas, kurio neįmanoma apsaityti, šis Tu be akių, nosies ir burnos, šis gyvas Slėpinys, kuris suteikia pagrindą manajam aš, tapo žmogumi, kuris sakydavo: „Tėve“; kuris sakydavo: „Mama“; kuris sakydavo: „Moterie, neverk“; kuris sakydavo: „Gal ir jūs norite pasitraukti?“; kuris sakydavo: „Veidmainiai!“; kuris sakydavo: „Ateikite pas mane visi, kurie nesuprantate, kurie esate pasimetę ir pavargę“; kuris sakydavo, „Meldžiu Tave, Tėve, suteik jiems jėgų būti viena“; kuris sakydavo: „Jau nebevadinu jūsų tarnais, draugais vadinu“; kuris sakydavo: „Vienas tėra jūsų mokytojas: aš. Visi jūs esate broliai. Mane vadinate „mokytoju“ ir gerai sakote, nes aš toks ir esu“; kuris sakydavo: „Kas iš jūsų be nuodėmės, tegul pirmas sviedžia akmenį“; kuris pasakė: „Jei padariau ar pasakiau kažką blogo, įrodyk, o jei pasakiau tiesą, – kam mane muši?“; kuris pasakė: „Tėve, kodėl mane apleidai?“ ir ištare: „Viskas atlikta“, nes prieš tai buvo ištareš didį, „didį“ žodį, didį žmo-

²⁵ Plg. Mt 22,34-40.

²⁶ Moto, iškaltas ant įėjimo į „Vittoriale degli Italiani“, Gardone Riviera (BS), kur palaidotas poetas ir rašytojas Gabriele D'Annunzio.

gaus, t.y. Abraomo, žodį: „Tėve, tebūna ne mano, bet tavo valia“²⁷. Būties prigimtis esi Tu. Mano pagrindas nėra mano negrabi žmogiška vaizduotė, nėra trumpa mano gyvenimo troškulio forma, bet tai, kas yra tikrasis mano gyvenimo, mano paties šaltinis, tai esi Tu, mano garbė esi Tu.

Todėl tokia savimonė yra sąmoningumas dėl Jo esaties. Sąmoningumas dėl Jo buvimo tarp mūsų! Savimonės turinys, esminis, galutinis, yra pajutimas, pasigėrėjimo, kontempliacijos, nuostabos kupinas atradimas, kad Kitas mane sudaro nuo pat gelmių, o šis Kitas tapo žmogumi, vienu (!) iš mūsų, tapo tuo, kam galima ištarti: „Tu“, tačiau su veidu, su akimis, nosimi ir burna! Tuo, kuriam buvo galima paspausti ranką, į kurį buvo galima atsiremti, į kurio petį buvo galima atsiremti, padėti galvą...

Tai gi, jei esminis savimonės turinys yra ši mane kurianti tikrovė – Dievas, asmeninės būties matas yra šis religingumas, ši gelmė, šis Tu, iš T didžiosios, ši Mįslė, iš M didžiosios, kuri tapo vienu iš mūsų. „Niekas nėra matęs Dievo, Sūnus mums apie Jį papasakojo“²⁸. „Kas mato mane, mato Tėvą“²⁹. Vienas iš mūsų! „Tai darykite mano atminimui“³⁰. Atminimas: šios Esaties atpažinimas, savimonė dabar, savimonė mano kaip žmogaus, kuris kviečiamas šiam susitikimui, kaip krikščionio...

„Mes irgi nesuprantame, ką kalbi, bet jei pasitrauksime nuo tavęs, pas ką eisime? Nes tik tu turi žodžius, kurie suteikia gyvenimą“³¹. Kas buvo tas naujas gyvenimas prieš du tūkstančius metų (juk sakėme, kad savimonė yra, perteikia gyvenimo naujumą, žmogus labiau jaučia naują gyvenimą, kai suvokia save)? Būti su Jo esatimi! Prieš du tūkstančius metų naujas gyvenimas – tai buvimas su Jo esatimi. Koks laisvės pajutimas, savojo aš pagrindo pajutimas: „Jis tikrai kalba kaip turintis galią“, kuri man suteikia pagrindą! Būti su Jo esatimi. Išties, Rašto aiškintojai ir fariziejai, ir visa minia, kuri sekė iš smalsumo arba, arba siekdami savo interesų, arba kad gautų stebuklą, o paskui palikdavo, negaudavo to naujo gyvenimo, išskyrus tą trumpą akimirką, kai išpūtę akis klausydavosi Jo kalbant ar matydavo Jį darant stebuklus.

Prieš du tūkstančius metų naujas gyvenimas reiškė buvimą su Jo esatimi. Jis įvykdavo būnant su Jo esatimi, kaip sujudimas, atsinaujinimas: gimimas, „aš“ gimimas! Gimdavo „aš“, turėdamas savo skaidrų it krištolas pagrindą, savo gyvą jėgą, savo troškulį ir gebėjimą mylėti, savo žmogiškumą; žodžiu, žmoguje gimdavo žmogiškumas. *Jonas*, 3 skyrius. Nikodemas pas Kristų: „Reikia gimti iš naujo... Iš tiesų sakau tau: reikia gimti iš naujo“. Jei nori suprasti tikrovę, jei nori įeiti į tikrovę, reikia gimti iš naujo. Šitaip gimstama iš naujo.

Žodžiu, jaunuoliai, savimonė yra tikėjimas... Tikėjimas yra Jo esaties atpažinimas... Tai yra tikėjimas. Tai yra ir savimonė, sąmoningas savęs suvokimas. Kuo dažniau aš pažadinsiu, bėgant valandoms mano dienoje, sąmoningumą dėl šios Esaties, ką beveikčiau... kuo dažniau sugrįšiu prie sąmoningumo dėl Tavo esaties, o Kristau, tuo galingesnė bus mano tapatybė, nuo gilesnis bus švelnumas sau pačiam, Tavo gailestingumas man, ir tuo galingesnis kūrybiškumas santykiyje su kitu! Paskaitykite *Laišką kolosiečiams*, pirmąjį skyrių, 1-23 eilutes, kai kalba apie „Dievo pažinimą“.

Mano draugai, pirmoji mūsų judėjimo problema... pirmoji problema nėra bendruomenės organizavimas, bet kad tęstųsi žinia... Netikra mano ir tavo draugystė, jei tau apie tai neprimena, pirmiau ir daugiau už bet kokį kitą dalyką... Atrandame, tiksliai aptinkame akimirką ir reiškinį, kai savimonė ima veikti, t.y., kai žmogiškasis subjektas ima veikti, kai pajuda mūsų asmenybė. Pirma, pirmoji akimirka, absoliučiai pirmasis reiškinys... iniciatyva, tikroji iniciatyva, yra troškimas prisiminti. Kai atsikeliate ryte, jaunuoliai, kai atsikeliate ryte, ko trokštame? Turime gerai pavargti, tiesa, kad prasiskverbtume pro šūsnį troškimų, kurie instinktyviai išskyla mūsų galvoje, mūsų sąžinėje,

²⁷ Plg. Mt 26,42; Lk 22,42.

²⁸ Plg. Jn 1,18.

²⁹ Plg. Jn 12,45.

³⁰ Plg. Lk 22,19.

³¹ Plg. Jn 6,68.

mūsų sieloje, turime atsilaukti jiems ir skverbtis pro tą šūsnį, kad pasiektume viso ko gelmę, tą troškimą prisiminti Jį! Nes būtent tokia yra ryto malda...

Jei visa kas nepasiekia šio galutinio kranto, ant kurio trapus ir nuogas, kaip vargdienis, varginga būtybė, kaip tu, kaip aš, laukia to, kas jį išgelbėtų, išpildytų, to, kas jį realizuotų, to, kas jį pasotintų ir numalšintų troškulį, to, kas jį paverstų savęs paties ir pasaulio valdovu – dėl to esame gimę, pagal paveikslą To, kuris yra mūsų pagrindas -, jei visa kas nepasiekia šio pirmojo kranto, viskas tampa bergždžia...

Todėl vertybė yra leisti valdyti šiai Esačiai, begalinei, istorinei, šiai begalybei, tapusiai istorija, leisti valdyti šiai Esačiai visas akimirkas ir visą jų turinį. Aš jūsų neatplėšiu nuo tų, kuriuos mylite, nuo to, kuo domitės, nuo jūsų žmogiškų malonumų; aš bandau jus nuvesti prie tos viso ko šaknies, kurioje meilės ryšiai, pomėgiai ir malonumai pražysta neįsivaizduojama garbe ir tampa amžini, tampa tikri...

Tokios iniciatyvos branda, tokios iniciatyvos galia bręsta kaip istorija... Nestabdykime, nestabdykime šios iniciatyvos, net ir dėl išdavystės, pačios gėdingiausios išdavystės, kuri yra užmarštis, ir išsiblaškyimas, prie kurio esame pripratę, nusivylimas, kai pastebime, kad kažko nepadarėme. Nusivylimas, kai pastebime, kad kažko nepadarėme, yra spąstai, kuriuos reikia sulaužyti. Nesileiskime apimami tokio nusivylimo! Ar žinote, kodėl nepadarėme? Ar žinote, kodėl suklydome? Ar žinote, kodėl buvome išsiblaškę? Ar žinote, kodėl buvome tokie gėdingi, kodėl taip gėdingai užsimiršome? Aš žinote, kodėl išdavėme šimtą kartų, tūkstantį kartų vakar? Ar žinote, kodėl? Dievas tai leidžia ir šiandien, dabar, tu naudojiesi šia katastrofa kaip priemone prisiminti Jį... Kiek kartų? Milijoną kartų? Milijoną milijonų kartų. Visada...

Šio kelio išmokstama juo einant! Branda ateina veikiant. Bet kaip gali veikti, jei nežinai kelio? Todėl esminė šios istorijos, šio kelio norma, taisyklė, yra viena vienintelė: sekimas, sekti. Sekti! Sekti tuo, kas jau žino kelią, kas juo jau eina. Nes mokytojas tau nurodo, užtikrintai, įtikimai, su įrodymais.

Tavo brandos planas negali kilti iš tavęs... Gyvenime svarbiausia atpažinti mokytoją! Nes mokytojo nepasirenki: jį atpažįsti! Pasirinkti mokytoją reiškia pasiduoti savo minčių ir savo įgeidžių prievartai, kaip perskaitysite *Antrajame Laiške Timotiejui*, ketvirtas skyrius, 3 e 5 eilutės.

Tai vadinama autoritetu, na gerai, tai vadinama autoritetu, bet, dėl Dievo meilės, ištrinkite tą šventvagišką autoriteto sąvoką, kurią naudojate! Nes ji tikrai nebegyva, mumifikuota. Tikra fosilija tas jūsų turimas autoriteto suvokimas. Jis kyla iš piktinančio schematizmo, mane tai labai pykdo, tiksliau, siutina, kai jį aptinku. Nes tai nereškia susitapatinti su žmogumi, bet susitapatinti su tuo žmogumi kaip vertybe, su to žmogaus vertybėmis. Nes tas žmogus gali būti bjauresnis už tave, didesnis egoistas už tave, gali būti kvailas, bet jei tu atpažinai mokytoją, tai atsitiko dėl tų vertybių, kurias jis pabrėžė! Dėl vertybių. O kas yra vertybės? Visa tai, kas tau leidžia suprasti ir mankština tavo gebėjimą suprasti likimo ir akimirkos proporciją. Akimirkos turinį, santykį su mergina ar su tėvu, ar su motina, ar su mokytoju, ar su politiku, ar su bendruomene, kurioje tau nepatinka, nes ji tau nepadlaižiauja.

Aš silpnas, mano draugai – jau baigiu -, aš silpnas, nes gyvenu tik šiuo sekimu. Esu tuo, kuo esu, tik dėl sekimo, kuriuo gyvenu. Tas sekimas ateina per žmonių ženklus, per žmones, tuos ženklus, kurie yra žmonės, kuriuos Dievas mums leido susitikti, bet laikui bėgant, net jei visada seki tais žmonėmis, laikui bėgant, vieninteliu mokytoju vis akivaizdžiau ir tiesiogiai tampa Kristus: „Jūsų vienintelis Mokytojas“^{32!}

Esu silpnas, nes gyvenu šiuo sekimu, seku žmonėmis, bendruomene, judėjimu, kuriam vadovaujama, kuriame gyvas sekimas Kristumi. Būtent sekimas Kristumi yra vienintelė viso ko priežastis. Būtent sekimas Kristumi yra vienintelis dalykas, kurio reikia siekti. Nebeturiu jokio pagrindo, nebeturiu savo susikurto tikrumo, per *hybris*, per prievartos kupiną susireikšminimą.

³² Plg. Mt 23,10.

Tuomet gyvenimas eina šviesos ir tikrumo, ir prisirišimo, kurių nesukuriu savo mintimis, kurių nesukuriu savo valios pastangomis, bet kuriuos savyje atrandu, dėka. Tikrumas ir švelnumas, tikrumas ir prisirišimas, kuriuos savyje atrandu, jei seku.

Carrón

Būtent tai mus taip patraukė, būtent tai mums padėjo nepasitraukti, kaip atsitiko daugeliui kitų: gyvenimo polėkis, būdas suvokti, išgyventi ir pasiūlyti krikščionybę, kuris mums suteikė entuziazmo, dėl kurio tikėjimas atskleidė savo pagrįstumą ir įtikimumą, kelias į pasikeitimą. Charizma yra būdas, kurį Kristus pasirinko tam, kad su mumis užmegztų reikšmingą ryšį, kad mus patrauktų, kad mūsų priklausymas Jam Dievo Bažnyčioje taptų patiriamas egzistencijoje: ne kitame pasaulyje, bet šiame, tokiaame pasaulyje, koks jis yra, su visais savo iššūkiais ir įtampa, „netikrumo amžiuje“, skrodžiant neramius mūsų laikų vandenį. „Charizmos pasireiškimo būdas atitinka laikmetį, erdvę, charakterį, temperamentą, psichologinę, prisirišimo ir intelektualinę formas, per kurias Viešpats tampa įvykiu man ir tuo pačiu ir kitiems“³³.

Šios ypatingos dovanos dėka buvome sujungti „su visuma. Charizma egzistuoja tam, kad sukurtų išsipildžiusią, t.y. visa apimančią ir katalikišką tautą“³⁴.

Todėl, dar kartą grįžtant prie Taylor klausimo, mūsų ne tik neparbloškė srovės, plūstančios į priešingą pusę jėga, bet netgi pasijutome „pagauti“, patraukti, sučiupti Kristaus esaties, kuri su mumis susitiko būtent tokiu būdu, per tokį veidą, per „tokį mokymą, kuris mums buvo suteiktas“³⁵, kuris mūsų atveju yra kun. Giussani dovanota charizma, kitiems – kitos Bažnyčioje gimusios charizmos. Tuomet mumyse – suaugusiuose žmonėse bei jaunime (dabar ypač neturėtume to nuvertinti) – pražysta „sąmoningas Jo esaties suvokimas“, tikėjimas, ir pamažu patiriame naują gyvenimą, kuris reiškia „buvimą su Jo esatimi“, pilnatvę, apie kokią net nesvajojome. Tikra tiesa, kad „Bažnyčia [pasaulyje] auga ne užsiimdama prozelitizmu, bet „patraukdama“³⁶, kaip vis kartoja Popiežius!

Kokia malonė! Išties, tai, kad Kristus mus patraukė ir šiandien mus vis dar traukia per charizmos veidą, akcentą, atkaklų būdą, neįvyko ir nevyksta mūsų iniciatyva, bet Šventosios Dvasios iniciatyva: tai – malonė. Charizmos dovana yra malonė, jos išlikimas taip pat yra malonė. Malonė, kuri kreipiasi į kiekvieną iš mūsų, kviečia, skatina, prašo prisiimti atsakomybę kiekvienam iš mūsų.

Mes ką tik išgirdome kun. Giussani žodžius: „Gyvenime svarbiausia atpažinti mokytoją! Nes mokytojo nepasirenki: jį atpažinti!“ O kaip jį atpažinti? Kaip jį atpažinti dabar, kai Bažnyčia mūsų prašo pakeisti vadovą pagal kriterijus, kuriuos „Pasauliečių, šeimos ir gyvybės dikasterijos“ dekretas nurodo visiems judėjimams bei pasaulietiniams susibūrimams, o tai numato ir mūsų Statuto pakeitimą?

Dažnai kartodavome, kad „autoritetas kyla iš to, kuo gyvename, iš patirties, kurią išgyvename“³⁷. Kalbėdamas kunigams, atsakingiems už kai kurias CL bendruomenes, 1980 metais Giussani pasakė: „Tų dalykų, kurių aš trokštu, Dievas man leidžia išmokti iš tų, kurie juos išgyvena, kurie jau jais gyvena“. Metodas išlieka visada tas pats: „Gyvenimo išmokstama sekant tu, kas gyvena: ne dėl to, kad jis už tave geresnis! Jis gali būti milijardą kartų blogesnis už tave! Tačiau jo metodas, jo laikysena, jo elgsena... laikysena, kurią jis užima, yra pavyzdys. Reikia sekti pavyzdžiu, ne kalbomis“³⁸.

Mokytojas, autoritetas, kita proga yra pasakęs Giussani, yra „vieta, kur ryšys tarp širdies poreikių ir Kristaus pateikto atsakymo yra skaidresnis, paprastesnis, ramesnis“; „autoritetas yra esatis, ne kalbų šaltinis. Žodžiai – taip pat

³³ L. Giussani - S. Alberto - J. Prades, „Kurti pėdsakus pasaulio istorijoje“, op. cit., p. 92.

³⁴ Ten pat, p. 93.

³⁵ J. Ratzinger, „Ištrauka iš Katalikų Bažnyčios Katekizmo pristatymo kalbos“, in *L'Osservatore Romano*, 1993 m. sausio 20 d., p. 5.

³⁶ Pranciškus, Apaštališkasis paraginimas „Evangelii gaudium“, 14.

³⁷ L. Giussani, „Keičianti esatis“ (it. *Una presenza che cambia*), Bur, Milano 2004, p. 364.

³⁸ A. Savorana, „Kun. Giussani gyvenimas“ (it. *Vita di don Giussani*), Bur, Milano 2014, p. 571.

būties dalis, tačiau jie yra tarsi atspindys. Kitaip tariant, autoritetas yra toks žmogus, į kurį žiūrėdamas matai, kad tai, ką sako Kristus, atitinka širdį. Taip vedama tauta³⁹. Kas tuomet yra būtina, kad galėtum atpažinti mokytoją? Savo tikrojo poreikio esmės suvokimas, aiški savimonė, kaip parašiau savo paskutiniame laiške Brolijai. „Kokia gi žmogui nauda, jeigu jis laimėtų visą pasaulį, o pakenktų savo gyvybei?“ Nėra kito kriterijaus. Nes mokytojas, autoritetas yra vieta, kur geriausiai matau, kaip suspindi tai, ko mano žmogiškumui reikia tam, kad gyventų: charizmos malonė, žavesys, kuris mus patraukė per susitikimą ir iš esmės pakeitė mūsų gyvenimą, leisdamas savo egzistencija patirti Kristaus esatį, Jo gebėjimą perkeisti kiekvieną mūsų būties plaušėlį ir mus išpildyti.

Juk ką tik išgirdome: „Branda ateina veikiant. Bet kaip gali veikti, jei nežinai kelio? Todėl esminė šios istorijos, šio kelio norma, taisyklė yra viena vienintelė: sekimas, sekti“. Sekdami žmonėmis, „kuriuos Dievas mums leido susitikti“, žmonėmis, kuriuos Viešpaties Dvasia suteikia mums, kad kelias pas Jį taptų konkretus ir įmanomas, t.y. sekdami „judėjimu, kuriam vadovaujama, kuriame gyvas sekimas Kristumi“, mes sekame Kristumi: nes „būtent sekimas Kristumi yra vienintelė viso ko priežastis“.

Tik sekdami galėsime „pasiūlyti žmogui, mūsų broliui, gyvenimo faktą“. Išties, „Viešpats atėjo, kad atneštų gyvenimą, ne organizaciją“⁴⁰. Kaip yra pasakęs kun. Giussani, aš dažnai primindavau šią jo frazę, „šitokioje visuomenėje kažką naujo įmanoma sukurti tik gyvenimu: neatsilaikys jokia struktūra ar organizacija, ar iniciatyvos. Tik kitoks, naujas gyvenimas gali sukelti perversmą struktūrose, iniciatyvose, santykiuose, žodžiu, visur“⁴¹.

Būtent tai norime visiems paskelbti, švęsdami šimtąsias jo gimimo metines: Kristaus didingumą, mūsų gyvenimo gyvenimą, kuris mus palietė ir nesiliauja mūsų žavėjęs, traukęs prie Savęs, pasinaudodamas unikaliu charizmos akcentu, kurio dėka visi Bažnyčios aspektai tampa įtikimi šių dienų pasauliui.

Todėl galime išstarti: mums nestinga jokios malonės dovanos, kad pradėtume naują savo kelio etapą.

© 2021 Fraternalità di Comunione e Liberazione

³⁹ Iš Luigi Giussani pokalbio su grupe „Memores Domini“ narių (Milanas, 1991 m. rugsėjo 29 d.), in „Kas yra Tasai“ (it. *Chi è costui?*), Tracce priedas, n. 9/2019, p. 10.

⁴⁰ L. Giussani, „Ugdymo rizika. Asmenybės ir istorijos kūrimas“ (it. *Il rischio educativo. Come creazione di personalità e di storia*), SEI, Torino 1995, p. 61, 65.

⁴¹ „Judėjimas, laisvės „taisyklė““ (it. *Movimento, “regola” di libertà*), parengė O. Grassi, Litterae communionis-CL, n. 11/1978, p. 44.